

Moje kancelář je stanoviště včel, můj šéf je počasí, říká úspěšná včelařka Simona Adamcová

7.1.2025 - | Krajský úřad Královéhradeckého kraje

Jaké byly největší výzvy při budování vaší farmy?

Největší výzvy byly hned na začátku. Jsem vystudovaná muzikantka, mám pražskou konzervatoř v oboru klarinet. Po škole jsem hrála v kapele a muzikou se živila. Až do té tátovy nehody, která mi převrátila život naruby. Problém byl, že u nás v rodině nikdo nevčelařil. Učila jsem se za pochodu. Zároveň jsem učila i v ZUŠ na dechové nástroje a při jistotě plného úvazku ve škole jsem si postupně budovala svou farmu.

Každý rok je jiný, má jiný průběh počasí, jinou sílu zimovaných včel. Ale po pár sezónách si troufám říct, že už si člověk najede ten svůj způsob práce.

Jak jste se učila starat o včely, když jste na začátku neměla zkušenosti?

Nevěděla jsem, jak se o včely starat a co chov včel obnáší. To mi vzápětí došlo, když se všechna včelstva hned vyrojila, a já pochopila, že se budu muset něco o jejich chovu dozvědět. Proto jsem se přihlásila do včelařského učiliště v Nasavrkách a obor Včelař jsem si dálkově vystudovala. Jenže to byla vesměs jen teorie. Pak jsem také absolvovala stáž na jedné naší největší včelí farmě a tam se doučila všechny moderní postupy chovu včel.

Setkala jste se někdy s momentem, kdy jste zvažovala, že to vzdáte? Co vás udrželo na této cestě?

Jsem dost tvrdohlavá ženská a snažím se bojovat, i když je to někdy těžké. Mám dvě období v roce, kdy bych svoji farmu někomu dala za korunu a s ní všechny klíče. Je to doba rojení včel v květnu a doba vytáčení posledního medu v červenci. V této době je obrovské penzum práce nakumulováno do krátkých časových úseků, kdy se musí stihnout. Je to doba nedostatku spánku, hodně zodpovědnosti a absence jakéhokoli odpočinku. Práce se musí udělat v časovém okně, které se na krátký čas otevře, a musí být zodpovědně a správně udělaná. Na ní závisí, jak celé společenství bude zimovat, a rozhoduje se také již o nadcházející sezóně. Naštěstí je vždy potřeba vydržet a ono se to období vždycky nějak překulí.

Čím je váš med unikátní oproti jiným?

Náš med lidem chutná. Máme obrovské množství neustále se vracějících zákazníků, kteří třeba i ochutnali med jinde, ale ten náš jim prostě chutná nejvíc. Je to dáno tím, že si pečlivě vybíráme lokalitu, kde budou umístěny naše včelky. Naše stanoviště jsou v doletu vrb jív, třešní ptačích, javorů, lesních malin, jetele bílého nebo medovice ze smrků.

Absence řepky dává našemu medu kulatou a harmonickou chuť. V naší lokalitě nejsou intenzivní plochy s lány plodin. Převládají louky a pastviny ekologických zemědělců. Ta druhová pestrost krajiny dává našim medům tu správnou lahodnou chuť.

Já říkám, že naše včelky jsou mlsné a řepka jim stejně nechutná, tak proč jim ji servírovat, když můžou být na voňavé pastvině u lesa.

Vracíte se ještě někdy k hudbě? Hrajete třeba včelám, abyste zvýšila produkci, jako v té Troškově komedii?

Tak to už vůbec ne, na to není čas. Ale ráda si pustím nějakou hezkou muziku k poslechu, takovou oddychovku na saxofon. Mám ráda třeba Candy Dulfer. Ale taky občas ráda zajdu i na Polický symfonický orchestr, složený z mladých muzikantů, kde donedávna hráli i můj bývalí žáci na saxofon. Můj chlap mi někdy zpívá, třeba jeho oblíbenou: „Když nemůžeš, tak přidej víc.“

Jak vypadá práce včelaře teď uprostřed zimy?

V tomto období je hlavní marketing medu, který jsme letos vytočili. To znamená jeho temperace, lahvení, etiketování a distribuce do obchodů. Zima je také obdobím příprav na novou sezónu.

Teď jsme dotavili cca 400 kg vosku ze starších pláství. Ty nepotřebné se po sezóně vytaví a vosk z nich poslouží opět na výrobu nových rámků. Je to takový uzavřený okruh vosku, se kterým hospodaříme. V rámci boje s nebezpečnými nákazami žádný cizí vosk nepřijímáme.

Vrcholí také léčení včel, které se musí dělat v zimní bezplodém období, kdy včelstva již neplodují a odpočívají v zimních chumáčích. Natíráme a kompletujeme 150 nových nástavků na úly. Konečně nastává i doba kompletace nových rámků a úklid. Máme taky ovečky, které nám slouží jako živé sekačky našich stanovišť. Zkrátka je pořád co dělat. Jedna sezóna skončí, a než se vše stihne včas nachystat, už začíná nová

Jaké jsou podle vás největší výzvy pro včelaře v dnešní době?

Výzvy jsou a není jich málo. Kůrovec způsobil silné kácení i v naší lokalitě. Lesní stanoviště jsou zdrojem těch nejlepších medů, jaké máme. Lesy zadržují vodu a i my tady v podhůří pozorujeme úbytek vody v krajině.

Oteplování a s ním i změna klimatu je pro nás velké téma, neboť lety včel jsou přímo závislé na počasí. Letos bylo v únoru skoro 20 stupňů a včelstva přešla ze zimního režimu prakticky hned do letního. Jaro jako by se ani nekonalo. V polovině května, kdy všechno kvetlo naplno, tady přišlo dvoutýdenní ochlazení, kdy vše rozkvetlé pomrzlo a včely nemohly využít snůšku z rozkvetlých stromů. Proto u nás letos nebylo skoro žádné ovoce.

Letošní melecitozní snůška byla taky výzvou. Cementový med, který včely donesou, tuhne do tří dnů v plástech na beton. Příčinou tohoto jevu je přemnožení určitého druhu mšice. Ta saje mízu ze smrkových větviček a vosy a včely vylučovanou šťávu (medovici) přináší jako lesní med. Trisacharid obsažený v této šťávě způsobuje rychlé tuhnutí a med nejde prakticky vůbec vytočit. My naštěstí máme moderní stroje a technologie, jak můžeme med odlisovat z plátů ven. Nicméně tento cementový med se musí odstranit ze včelstva už proto, že na něm včely nesmí zimovat. Nedokáží ho v zimě, bez absence donášky vody, rozpustit a využít pro svoji výživu.

A nakonec asi největší výzvou jsou nemoci. Donedávna se naší lokalitě vyhýbaly ty největší strašáci v podobě bakteriálních chorob jako je mor včelího plodu či hniloba včelího plodu. Nyní už jsou nově ohniska už i na Broumovsku. S běžnou varroázou jsou nyní spojené i virózy. Nás zatím žádná velká kalamita nepostihla, ale obezřetnost nás nutí zavádět preventivní opatření.

Co byste poradila lidem, kteří chtějí začít s včelařstvím?

Ať si rozhodně na začátku zváží, jestli se chovu včel chtějí věnovat a o včelách si něco přečtou. Aby měli předem nějaké znalosti o ošetřování včel, aby dokázali o včely z hlediska nákazové situace dobře pečovat.

Máte nějaké další sny nebo plány pro vaši farmu do budoucna?

Upřímně řečeno, já si všechny sny splnila. Tak, jak farmu teď mám, nic bych už neměnila. Rozhodně ji nechci zvětšovat. Snažím se tady mít ty nejlepší stroje, aby práce měla klidný průběh. A jsem si jistá, že tady k sobě mám i toho nejlepšího chlapa, kterého jsem si kdy mohla přát. Spolu se nám dobře funguje.

Jaké momenty ve vaší práci vám přinášejí největší radost?

Jsem ráda u našeho chovu matek, ročně vychováme kolem 300 včelích matek. Slouží jako rezervy pro nás, ale také do oddělků (mladá včelstva) pro začínající včelaře. Je kouzelné pozorovat naši včelí školku. Jak se z miniaturní larvičky stane matečník, z něj se vylíhne matka, po oplození se vrací do domovského úlku, včelstvíčko roste a za dva roky zesílí tak, že donese med. Na začátku pidi larvička, na konci tuny medu. Fascinující síla přírody. A my jsme u toho jako tichý pozorovatel toho zázraku. Naše práce je vesměs pořád venku. Moje kancelář je stanoviště včel, můj šéf je počasí.

Na začátku mě všichni zrazovali. Že přece nemůžu v tak špatné oblasti bez řepkových polí ve větším včelařit. A právě to je ale naše výhoda. Druhovná pestrost naší krajiny má největší vliv na chuť a kvalitu našich medů. Zdejší krajina je skutečně malebná a kouzelná. Největší radost mám, když zjara přijdu k našim včelám a ty zdárně vyzimují v top zdravotním stavu a všude to spokojeně bzučí a vrní.

Když pak přijde nějaké ocenění naší práce v podobě výhry v regionální potravinářské soutěži, máme z toho velikou radost. Je to takovým důkazem, že svoji práci děláme správně a že má smysl nejen pro nás, ale i pro naše spokojené zákazníky.

<https://www.khk.cz/cz/kraj-volene-organy/tiskove-centrum/aktuality1/moje-kancelar-je-stanoviste-vcel-l--muj-sef-je-pocasi--rika-uspesna-vcelarka-simona-adamcova--450802>